

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 12 czerwca 2015 r.

Irena Lipowicz

VII.501.84.2015.KM

Pani
Joanna Kluzik-Rostkowska
Minister Edukacji Narodowej
al. Jana Christiana Szucha 25 00-
918 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich docierają skargi związane z projektem uchwały Rady Ministrów w sprawie rządowego programu wspomagania w latach 2015 - 2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - Bezpieczna+, zamieszczonego na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji (RCL). Zgodnie z uzasadnieniem do projektu uchwały, działania dotyczące budowania pozytywnego klimatu szkoły i klasy opartego na otwartości i współpracy oraz wdrażania i efektywnego wykorzystania monitoringu szkolnego, będą realizowane w oparciu o rozporządzenie wydane na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), którego projekt również został zamieszczony na stronie RCL.

Analiza uchwały oraz związanego z nią projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji rządowego programu Bezpieczna+, nasuwa wątpliwości, które Rzecznik pragnie przedstawić Pani Minister.

Zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 2 projektowanego rozporządzenia, wsparcie finansowe może być udzielone w latach 2016 - 2018 organom prowadzącym szkoły na realizację

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Al.
Solidarności 77 00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700 Infolinia
obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
www.rpo.gov.pl

działań związanych z tworzeniem, wdrożeniem i efektywnym wykorzystaniem monitoringu w szkołach. Projekt przewiduje więc dofinansowanie monitoringu wizyjnego w szkołach, pomimo tego, że do tej pory żaden przepis rangi ustawowej nie upoważnił organów prowadzących szkoły do instalowania kamer monitorujących na terenie szkół ani nie określił zasad udostępniania nagrań, ich zabezpieczenia czy usuwania. Należy zauważyć, że utrwalanie wizerunku za pomocą monitoringu powinno zostać uznane za ingerencję w chronioną konstytucyjnie (art. 47 Konstytucji RP) prywatność osób przebywających w szkole, a tym samym odpowiednia regulacja upoważniająca do instalowania monitoringu powinna zostać przewidziana w akcie prawnym rangi ustawy i spełniać pozostałe wymogi przewidziane w art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W przeszłości Rzecznik Praw Obywatelskich sygnalizował już problemy związane z brakiem odpowiedniej regulacji monitoringu wizyjnego (m.in. w piśmie do Ministra Zdrowia w sprawie wykorzystywania kamer na oddziałach ratunkowych czy w wystąpieniach kierowanych wielokrotnie do Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie konieczności kompleksowego ustawowego uregulowania kwestii stosowania monitoringu wizyjnego). Uwagi na temat monitoringu w szkołach zostały przedstawione w piśmie Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanym do Pani Katarzyny Hall, ówczesnej Minister Edukacji Narodowej, z dnia 15 lutego 2010 r. (znak RPO-570707-I/07/AB). Rzecznik wskazał w nim, że brakuje regulacji określających zasady prowadzenia w szkole monitoringu, a jedyne przepisy odnoszące się do tej kwestii określające formy i zakres wsparcia na ten cel z budżetu państwa, zostały uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2007 r. w *sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach* (Dz. U. Nr 163, poz. 1155 ze zm.). W swoim wystąpieniu Rzecznik podniósł także kwestię upoważnienia ustawowego do wydania wskazanego wyżej rozporządzenia, uregulowanego w art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, które budzi wątpliwości z punktu widzenia art. 92 ust. 1 Konstytucji. Jak wskazał Rzecznik w powołanym wystąpieniu, wytyczne co do treści aktu wykonawczego wydają się mieć charakter blankietowy, a regulacji na poziomie ustawy wymaga nie tylko upoważnienie do instalowania sieci monitoringu w szkołach, ale także wskazanie dotyczące zasad i celów montowania kamer, sposób postępowania ze

zgromadzonymi danymi, kwestia oznaczenia terenu monitorowanego, a także określenie zasad dostępu do nagrań, zabezpieczenia danych oraz usuwania zgromadzonych danych.

W odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika z dnia 10 marca 2010 r. (znak DZSE- JK-045-04/2010) Pan Zbigniew Włodkowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, wskazał, że podziela opinię o konieczności przygotowania odpowiedniej regulacji odnoszącej się do monitoringu wizyjnego w przestrzeni publicznej i zapowiedział współpracę MEN przy odpowiednich pracach legislacyjnych. Należy jednakże zwrócić uwagę, że do tej pory stan prawny nie uległ zmianie i nie zostały wprowadzone odpowiednie przepisy ustawowe, regulujące zasady prowadzenia monitoringu wizyjnego w miejscach publicznie dostępnych. W piśmie znalazła się także zapowiedź o rozważeniu przez Ministra Edukacji Narodowej wprowadzenia podstawowych zasad prowadzenia monitoringu do przepisów ustawy o systemie oświaty.

Wątpliwości konstytucyjnoprawne Rzecznika odnoszące się do konieczności uregulowania zasad prowadzenia monitoringu wizyjnego w akcie prawnym rangi ustawy, jak i do blankietowego charakteru upoważnienia ustawowego, które stanowi podstawę wydania projektowanego rozporządzenia, nie zostały dotąd rozwiązane i stają się szczególnie aktualne z uwagi na planowane wprowadzenie w życie programu Bezpieczna +.

Mając powyższe na względzie, zwracam się do Pani Minister, stosownie do przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648) o ustosunkowanie się do przedstawionych powyżej kwestii i poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku.

Z poważaniem,

Podpis na oryginale